

foldet sig en kraftig Selvvirksomhed; men i vort Land, og det Samme gjælder ikke alene om os, men om det hele Fastland, maa man tage Hensyn til den Mand, der gaaer igjennem Befolkningen; det kan ikke gaae an, at Staten paa eengang lader det Hele slippe ud af sin Haand og overlader det til den private Virksomhed; thi derved vilde de offentlige Interesser virkelig blive tilsidefatte.

Den ærede Rigsdagsmand har berørt mange forskellige Punkter, der ligge udenfor Rigsdagens Omraade og udenfor mit Omraade som Minister; han har saaledes omtalt Toldloven og det statistiske Bureaus Virksomhed; jeg skal ikke videre indlade mig derpaa, men kun bemærke, at medens det ikke kan Andet end anses for hensigtsmæssigt, at der meddeles saadanne statistiske Oplysninger, som han forlangte, er det dog ofte Tilfelbet, at slige Oplysninger, naar de først ere samlede, blive kun lidet benyttede. Jeg skal, som sagt, paa ingen Maade benægte, at saadanne Oplysninger kunde være meget nyttelige, men jeg formaaer ikke at see, i hvad Forbindelse de staae med den foreliggende Lov.

Efterat have behandlet de store Principer, baleder den ærede Rigsdagsmand ned til de ganske smaa Spørgsmaal, som foreligge i denne Lov, og fremførte i den Anledning forskellige Bemærkninger. Ved Bestemmelsen af ethvert Lovforslag maa man stadig have for Øie, hvorledes de bestaaende Forhold ere; det Første, naar der forelægges et Lovforslag, der ikke skal indføre noget absolut Nyt, er, at man seer hen til, hvilke Love der i det Dieblik have Lovskraft; dette er aldeles nødvendigt for Sammenligningens Skyld, hvilket jeg troer, at Alle, ogsaa den ærede Rigsdagsmand, ville indrømme mig; der er dernæst et andet Punkt, man ogsaa maa have for Øie, — hvilket man maaskee ikke er saa tilbøielig til at indrømme mig — og det er, at man seer hen til, i hvilken Retning et Lovforslag gaaer, og om man derved skrider fremad, om end kun jævnt fremad, i den hele Udvikling. Saa ofte der har foreligget et Lovudkast, som, om det end ikke begjærede Meget og kun indeholdt Smaaforandringer, dog gif i den Retning, man ansaae

for rigtig, og slog ind paa en Vej, som man ikke kunde Andet end billige, har det derfor hidtil været Skik og Sædvane i denne Forsamling, at man har fundet, at et saadant Lovudkast havde sin Betydning. Hvad er det da nu for en Hovedforandring, det foreliggende Lovudkast gjør i Loven af 31te Marts 1852? Det Spørgsmaal skalde den ærede Rigsdagsmand først oplaste, og han vil da see, at denne Hovedforandring bestaaer i: at tage Landstutteriet ud af Regjeringens Haand og overgive det til de kommunale Autoriteter, — saa at altsaa Lovudkastet netop gaaer i den Retning, som den ærede Rigsdagsmand mener er rigtig. Det forekommer mig, at min ærede Ven saa ofte gjør sig skyldig i en urigtig Opfattelse af hvad der forelægges, fordi han er for idealst. Skjøndt han har saameget Kjendskab til de materielle Forhold, stiller han sig dog saa ofte under Behandlingen af Lovene paa det ideelle Standpunkt og opstiller fra dette Standpunkt Fordringer, som vi ikke kunne fyldestgjøre. — Foruden denne Hovedforandring i Loven findes der mange andre Punkter, som egentlig slet ikke skalde være optagne deri. Jeg havde først været betænkt paa alene at optage de Forandringer, man vilde gjøre i Loven af 31te Marts 1852; men jeg kom imidlertid til det Resultat, at det er en god Vej for den lovgivende Virksomhed at gaae: i en enkelt Lov at samle Alt, hvad der vedrører det paagjældende Forhold, for paa eet Sted at have alle de derhen hørende Bestemmelser. Iøvrigt kan jeg ikke nægte, at denne Fremgangsmaade har noget Afstrækkende ved sig, idet man istedetfor at holde sig til Forandringerne, som foreslaaes, paany optager det hele Spørgsmaal og behandler de Principer, hvorom der egentlig kun vilde være Tale, forsaavidt man skalde forhandle en aldeles ny Lov om vedkommende Gjenstand. — Hvad nu angaaer den i Loven foreslaaede Forandring, hvorved Regjeringen giver Landstutteriet ud af sin Haand, da skal jeg fra min Side erklære, at jeg i og for sig ikke skalde have Noget imod at beholde den nuværende Tingenes Tilstand, men Forslaget er fremsat af Hensyn til den Mening, som har gjort sig saa sterkt gjældende i denne Forsamling, og tillige i den Overbeviisning, at en Regjering ikke kan arbejde heldigt,